

กระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

นางสาวกนกพร จรินทร์รัตนกร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-704-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**EDUCATIONAL ADMINISTRATIVE PROCESS OF SECONDARY SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER THE JURISDICTION OF THE
DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION
IN BANGKOK METROPOLIS**

Miss Kanokporn Jarinrattanakorn

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Administration**

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-638-704-9

กนกพร จรินทร์รัตนกร : กระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร (EDUCATIONAL ADMINISTRATIVE PROCESS OF SECONDARY SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION IN BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : รศ. นพพงษ์ บุญจิตราวุธ, 176 หน้า. ISBN 974-638-704-9

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการบริหารการศึกษาและปัญหาของกระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้กรอบแนวคิดของ Russell T. Gregg ได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ กับผู้บริหารและผู้ช่วยบริหารโรงเรียน จำนวน 460 คน จากโรงเรียน 92 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 399 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.74 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS คำนวณค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการ ดังนี้ 1.) การตัดสินใจสั่งการ มีการรวบรวมข้อมูลด้านงานบุคคล ชีตหลักความมีเหตุผลของสถานการณ์ในการตัดสินใจ อาศัยขอบเขตทางกฎหมายและข้อบังคับด้านการศึกษา และแผนงานโครงการที่จัดทำไว้ล่วงหน้า มีคณะกรรมการช่วยในการตัดสินใจ เรื่องที่ตัดสินใจได้ดี คือเรื่องที่ผู้บังคับบัญชาสั่งการมา 2.) การวางแผน จัดทำแผนโดยมีการสำรวจข้อมูล กำหนดวัตถุประสงค์ด้วยการพิจารณาให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน จัดตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการวางแผน จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีมากที่สุด การดำเนินการตามแผน มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน การประเมินผลให้ผู้ปฏิบัติรายงานผล 3.) การจัดองค์การ ได้จัดทำโครงสร้างการบริหารงานที่แสดงสายการบังคับบัญชาโดยกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร มอบหมายงานตามความถนัดและความสามารถของบุคลากร กำหนดคณะกรรมการที่ปรึกษาไว้ประจำฝ่ายต่างๆ 4.) การติดต่อสื่อสาร ใช้การประชุม ภาษาที่ใช้คำนึงถึงระดับความรู้ของผู้รับสาร ใช้การติดต่อสื่อสารด้วยวาจาในงานเร่งด่วนด้วยการเขียนเมื่อมีผู้เกี่ยวข้องหลายคน ผู้ร่วมงานสามารถขอพบผู้บริหารเป็นการส่วนตัว 5.) การใช้อิทธิพลหรือการจูงใจ ใช้เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานภูมิใจและพอใจในงานและเพื่อความสำเร็จของงาน กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของงานชัดเจน 6.) การประสานงาน ได้จัดทำแผนภูมิที่แสดงสายการบังคับบัญชา ประชุมชี้แจงงานที่ปฏิบัติแก่ผู้เกี่ยวข้อง เชิญวิทยากรให้การอบรมแก่ผู้ทำหน้าที่ประสานงานมีการจัดทัศนศึกษานอกสถานที่ 7.) การประเมินผล ได้กำหนดวัตถุประสงค์ด้วยการกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร วิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อนำผลไปปรับปรุงการทำงาน เครื่องที่ใช้ คือ การสังเกตและผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ปัญหาของกระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ การตัดสินใจสั่งการ การวางแผน การจัดองค์การ และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 4 ด้าน คือ การติดต่อสื่อสาร การใช้อิทธิพลหรือการจูงใจ การประสานงาน และการประเมินผล

ภาควิชา .....บริหารการศึกษา
สาขาวิชา .....บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา .....2540.....

ลายมือชื่อนิติกร .....กนกพร จรินทร์รัตนกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

##. 3970002427 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD : EDUCATIONAL/ ADMINISTRATIVE PROCESS/ SECONDARY SCHOOL/

ADMINISTRATORS/ GENERAL EDUCATION/ BANGKOK

KANOKPORN JARINRATTANAKORN : EDUCATIONAL ADMINISTRATIVE PROCESS OF SECONDARY SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS

ADVISOR : ASSO. PROF. NOPPONGS BUNYAJITRADULYA, 176 pp.

ISBN 974-638-704-9

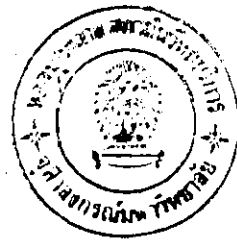
The aim of this research was to study the administrative process and problems amongst secondary school administrators using Russell T. Gregg's framework of 7 administrative processes. Questionnaires were sent by mail to 460 administrators in 92 Bangkok Metropolis school under the jurisdiction of the Department of General Education. 399 questionnaires, 86.74%, were answered. SPSS program was used to analyse the percentage, arithmetic mean and standard deviation.

Using Gregg's 7 administrative processes, the study indicated the following findings for most administrators. 1) In decision making personnel data, reasoning, legal framework or rule legislation in education, project plans and special decision-making committees were used. The best decision making was intermedlary decisions. 2) Planning involved information from research, setting up appropriate objectives and planning committees. The most common instrument was the annual operation plan. Working calendars were created to ensure effective operations. Progress was reported by the staff who were responsible for carrying out the plans. 3) Organizing included creating written documents, describing organizational hierarchy, administering work to appropriate personnel and setting up advising committees for various departments. 4) Communicating was achieved through group as well as small one-to-one staff meetings, using appropriate and comprehensible language. In case of emergency or for speediness oral language was used, while written language was preferred for large groups. 5) Influencing was used by administrators to create a feeling of satisfaction and pride amongst staff. To facillitate the latter's work and thereby ensure success, work objectives were clearly prestated. 6) Co-ordinating involved posting organisational charts, project meetings, inviting speakers, arranging seminars, professional training and trips for co-ordinating officers. 7) Evaluating consisted of prestating clear objectives in writing, analysing results and make improvements. The most often used evaluating instruments were observation and staff involvement.

Decision-making, planning, organizing processes were rated at average level degree of difficulty. While communicating, influencing, co-ordinating and evaluating were rated as low level.

ภาควิชา.....บริหารการศึกษา
สาขาวิชา.....บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา.....2540

ลายมือชื่อนิติกร.....ภทพร อริหัตร์ธนากร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความสำเร็จอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และ ข้อคิดเห็น ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาบริหารการศึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำ และกำลังใจ แก่ผู้วิจัยตลอดเวลาที่ทำการวิจัย และขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนทุกท่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ขอขอบพระคุณท่านผู้หญิงอังกาบ บุญยัษฐิติ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนจิตรลดา และ คณาจารย์ของโรงเรียนที่ได้มีส่วนสนับสนุนให้ผู้วิจัยศึกษาต่อจนสำเร็จ และผู้มีส่วนช่วยเหลือ ทุกท่านซึ่งคงไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมดในที่นี้

ขอบคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัวและหลาน ๆ รวมทั้งเพื่อนๆ ทุกคนในภาควิชา บริหารการศึกษาที่คอยให้กำลังใจ และช่วยเหลือด้วยความหวังดีมาโดยตลอด และผู้ที่มี ส่วนช่วยเหลือทุกท่านซึ่งคงไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมดในที่นี้

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนบางส่วน ในการวิจัยครั้งนี้

กนกพร จรินทร์รัตนกร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญรูปภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	8
วิธีดำเนินการวิจัย	8
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	9
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	9
ลำดับชั้นในการนำเสนอข้อมูล.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดของการบริหารการศึกษา	11
กระบวนการบริหารการศึกษาของ Russell T. Gregg.....	54
การบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	69

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	72
3 วิธีดำเนินการวิจัย	74
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	75
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	75
การเก็บรวบรวมข้อมูล	75
การวิเคราะห์ข้อมูล	76
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	120
สรุปผลการวิจัย	122
อภิปรายผล	127
ข้อเสนอแนะ	136
รายการอ้างอิง	138
ภาคผนวก	143
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	144
ภาคผนวก ข จดหมายขอความร่วมมือ	146
ภาคผนวก ค รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	150
ภาคผนวก ง แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	155
ประวัติผู้เขียน	176

สารบัญญัตราง

ตารางที่		หน้า
1	กิจกรรมในกระบวนการบริหารจำแนกตามผู้กำหนด	17
2	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามตำแหน่งและตาม จำนวนที่มีอยู่จริง เทียบกับจำนวนที่ส่งแบบสอบถามคืน	76
3	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	78
4	แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพการตัดสินใจสั่งการตามกระบวนการ บริหารการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่ง	81
5	แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพการวางแผนตามกระบวนการบริหาร การศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่ง	85
6	แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพการจัดองค์การตามกระบวนการบริหาร การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำแนก ตามตำแหน่ง	91
7	แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพการติดต่อสื่อสารตามกระบวนการ บริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่ง	95
8	แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพการใช้อิทธิพลหรือการจูงใจตาม กระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่ง	99
9	แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพการประสานงานตามกระบวนการ บริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่ง	102
10	แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพการประเมินผล ตามกระบวนการ บริหาร การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่ง	107

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	ปัญหา กระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ด้านการตัดสินใจสั่งการ	110
12	ปัญหา กระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ด้านการวางแผน	112
13	ปัญหา กระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดองค์การ	113
14	ปัญหา กระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ด้านการติดต่อสื่อสาร	114
15	ปัญหา กระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ด้านการใช้อิทธิพลหรือการ จูงใจ	116
16	ปัญหา กระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ด้านการประสานงาน	118
17	ปัญหา กระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ด้านการประเมินผล.....	119

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพที่

หน้า

1	แสดงลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์เป็นลำดับ จากต่ำไปสูงโดย Maslow.....	42

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย